Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 63. V Ljubljani, petek 18. marca 1938. Leto III

Španska vojna se najbrž bliža naglemu koncu:

Anglija hoče zmago španskih nacionalistov

London, 18. marca. o. Predsednik angleške vlade Chamberlain je v veliki debati o angleški zunanji politiki izjavil v poslanski zbornici, da popolna zmaga španskih nacionalistov ne pomeni nobene nevarnosti za Anglijo. Za Evropo pa je po njegovem bolje, da se kakorkoli že konča ena vojna, kakor pa da bi zaradi nje izbruhnile še drugod.

S to izjavo je Anglija uradno povedala, da zanjo ni važno, kdo bo v Španiji vladal, marveč da ji gre za mir v Evropi. Kar se pa tiče angleških koristi v Španiji in na Sredozemskem morju, jih je po zatrdilu zunanjega ministra dobro zavarovala, in sicer po dogovorih, ki jih ima s špansko nacionalistično vlado. Te izjave pričajo, da Anglija ne bo storila prav ničesar, da bi preprečila nacionalistično zmago v Kataloniji, ali da bi ukrenila kaj za obrambo rdeče Španije. S tem se je ločila od Francije, ki pod sedanjo vlado skuša za vsako ceno izsiliti skupen nastop Anglije in Francije, da bi ustavili napredovanje Francove vojske.

Prošnje za pomoč Francije brez uspeha

Pariz, 18. marca. o. Ves pariški tisk posveča ogromno pozornost zmagovitemu prodiranju nacionalistične vojske proti morju in katalonski meji. Vsi listi so prepričani, da je zmaga Francu zagotovljena in da jo bo izjava angleškega ministrskega predsednika o stališču Anglije samo pospešila. Vsi napori politikov valencijske vlade, da bi pridobili Francijo za odkrito oboroženo pomoč rdeči Španiji, so se izjalovili. Francoski zunanji minister je predsedniku valencijske vlade Negrinu pred dvema dnevoma izjavil, da je spričo nacionalističnih uspehov za kakršnokoli uspešno posredovanje prepozno. Pariško časopisje zahteva, naj v tem nevarnem položaju, kakršen je zaradi nemške okrepitve nastal v Evropi, Francija uredi svoje razmerje z generalom Francom, bodočim gospodarjem Španije, valencijsko vlado pa naj prepusti njeni usodi. Sodijo tudi, da bo izjava Anglije glede Francove zmage, s katero se je Anglija docela oddaljila od Francije, vrgla novo Blumovo vlado.

Novi uspehi Francove vojske

Aragonska fronta, 17. marca. AA. Havas: Nacionalistični radio je objavil snoči, da se prodiranje nacionalistov nadaljuje. Nacionalisti so zavzeli nove važne postojanke.

Nacionalistična ofenziva je dosegla svoj višek z zavzetjem Caspeja. Nacionalisti so napredovali za 60 km.

Nacionalistični krogi izjavljajo, da so včeraj čete še obkoljevale Caspe. Odpor sovražnika je povsod zlomljen. Nacionalistične čete so zavzele več vasi. Nacionalistična konjenica je včeraj zaplenila sovjetski tank in tri topove kalibra 75 mm, eno ambulanto in več strojnic ter mnogo vojnega materiala.

Mesto Caspe je bilo središče rdečega bojnega poveljstva za aragonsko fronto in je bilo obilno založeno z vojnim materialom vseh vrst. Z mestom je padlo nacionalistom v roke tudi veliko letališče z vsemi napravami, tako da je njihovo letalstvo dobilo močno opor tik za fronto, kar bo nedvomno še pospešilo letalsko napadanje. Nacionalistične čete so zdaj že na katalonski meji, druge pa prodirajo nezadržno proti morju.

Strahoviti letalski napadi na Barcelono

Barcelona, 18. marca. o. Nacionalistično letalstvo je včeraj popoldne, zvečer in ponoči devetkrat bombardiralo Barcelono. Nacionalistična letala so zmetala na mesto ogromne množine bomb, ki so porušile veliko hiš v središču mesta. Bombe so padale zvečer na obljudene ulice, pri čemer je bilo ubitih, kolikor je do zdaj znano, nad 600 ljudi, več tisoč pa ranjenih. Napadi nacionalističnega letalstva, ki jih vladne obrambne baterije niso niti poskušale ustaviti, so povzročili strah in grozo v Barceloni. Zmeda je zaradi tega še večja, kakor je že bila zaradi napredovanja Francove vojske in zaradi brezglavosti, ki jo ob tem trenutku kaže vlada. Zdi se, da hočejo nacionalisti s temi divjimi letalskimi napadi onemogočiti, da bi se prebivalstvo katalonske prestolnice organiziralo za kak uspešen obrambni nastop.

Bojevite demonstracije po poljskih mestih:

Stotisoči Poljakov zahtevajo zasedbo Litve

Varšava, 18. marca. o. V zvezi s sporom, ki je zadnje dni zaradi nepomembnih obmejnih dogodkov izbruhnil med Poljsko in Litvo, so bile včeraj ogromne demonstracije v Varšavi. Čez 100.000 ljudi je korakalo po ulicah proti trgu Pilsudskega, kjer je bilo zborovanje. Na njem so razni govorniki zahtevali, naj vlada z vso ostrostjo nastopi proti Litvi, ki zatira poljsko manjšino in izziva neprenehoma obmejne spore. Zahtevali so, naj vlada zasede z vojsko vse predele, v katerih prebivajo Poljaki. Množice so po zborovanju odšle pred stanovanje maršala Ridza Smiglya in tam viharno vzklikale poljski vojski ter njenemu vrhovnemu poglavarju. Tu so manifestacije dosegle višek. Padali so vzkliki, kakor: »Nočemo ureditve razmerja z Litvo, hočemo priključitev Litve k Poljski! Hočemo Kovno! Maršal, pelji nas nad Kovno! Litvo je treba zasesti! Hočemo vojno proti Litvi!« Demonstracije so se nadaljevale pozno v noč. Podobne demonstracije za zasedbo Litve so bile tudi v Krakovu, v Lodzu v Vilni in drugod.

Pariz, 18. marca. o. »Petit Parisien« piše o ultimatu, ki ga je Poljska poslala Litvi, in pravi, da bi do tega ne moglo priti, če bi Poljaki ne dobili pobude in podpore iz Berlina. Če Poljska zasede Litvo, bi dobila s tem dostop do morja in pristanišče Memel. Potem bi morda več tako krčevito ne vztrajala pri hodniku, ki jo čez nemško ozemlje veže z Gdanskom in Gdinijo. Če bi Nemčija podprla Poljsko pri zasedbi Litve, je verjetno, da bi potem prišlo med Nemci in Poljaki do sporazuma, po katerem bi Poljska Nemčiji vrnila ta hodnik, ki Nemce že vse povojne čase boli. Ali si bo Poljska upala Litvo zasesti, je odvisno edino od tega, kaj bi v tem primeru storila sovjetska Rusija.

Pogrešne vesti o aretacijah Slovencev na Koroškem

»Koroški Slovenec« izhaja

Jugoslovanski konzulat v Celovcu uradno poroča pod štev. 199. z dne 17. t. m., da je bil od Slovencev na avstrijskem koroškem aretiran edini Ivan Poljanec, župnik v Škocijanu pri Dobrlivasi, in sicer iz razlogov, ki niso v zvezi z njegovim narodnim delovanjem. Niso aretirani zlasti stolni kanonik Valentin Podgorc, župnik v Hodišah Ivan Stare, župnik v Globasnici Sekel, stolni kanonik dr. Rudolf Blüml in urednik »Koroškega Slovenca« Zwitter, kakor so to pogrešno objavili listi. Profesor dr. Franc Tišler je bil priprt samo pol ure, nato pa izpuščen z opravičilom, da se je zgodila pomota.

Iz pisarne kraljevske banske uprave v Ljubljani. II. No. 6428, z dne 18. marca 1938.

Ljubljana, 18. marca. Izkazalo se je, da so bile prenagljene in neresnične tudi vesti o ustavitvi glasila naše narodne manjšine na Koroškem. »Koroški Slovenec« je danes prišel v Ljubljano, kakor običajno brez sprememb v obliki ali obsegu. Prinaša poluradna poročila o zadnjih spremembah v Avstriji ter tudi izjavo o uradnem stališču jugoslovanske vlade do združitve Avstrije z Nemčijo. V izvlečku priobčuje tudi govor predsednika naše vlade dr. Stojadinoviča v poslanski zbornici. Poštni pečat na ovitku lista ima znamenje kljukastega križa z napisom »Der Führer in Wien«.

Avstrijci se zahvaljujejo Hitlerju

Berlin, 17. marca. AA. (DNB) Hitler je dobil iz Avstrije od člana nacionalističnih organizacij in raznih občin in društev ter z uradnih mest več pisem in brzojavk, v katerih se mu na ginljiv način zahvaljujejo za pridružitev Avstrije rajhu. Tudi iz Nemčije je državni kancler dobil mnogo resolucij z izrazi udanosti. Razen tega so Nemci iz tujine, zlasti Avstrijci, živeči na tujem, poslali führerju mnogo brzojavk, v katerih se mu zahvaljujejo za dogodke zadnjih dni. V Nemčiji so ustanovili nove sklade, ki jim je namen omogočiti mnogoštevilnim Avstrijcem odpočitek. Tako je neka ladjedelnica v Hamburgu dala na razpolago 100.000 mark in več ladij za odpočitek in zabavo avstrijskim članom narodno-socialistične stranke.

Dunaj, 18. marca. AA. (DNB) Na dosedanjem zveznem ministrstvu za državno obrambo na Dunaju so danes opoldne slavnostno razobesili nemško zastavo.

Da okrepijo »bratskega duha in prijateljsko sodelovanje v nemški vojski« so sklenili, da naj od 18. do 23. marca del bivše avstrijske vojske obišče Nürnberg, Bamberg in Monakovo.

V nemškem uradnem listu je izšla cela vrsta dekretov, s katerimi se razširijo na Avstrijo razni zakoni, med njimi zakon, ki prepoveduje Židom razobešanje zastav s kljukastim križem, zakon o prepovedi ustanavljanja novih strank in zakon o štiriletki.

Dunaj, 18. marca. m. Iz Berlina poročajo, da bo prihodnje dni vozilo 10 posebnih vlakov z Dunaja v Nemčijo. S temi vlaki se bodo odpeljali tja dunajski in nekateri drugi delavci, ki bodo gostje posameznih nemških mest. Ob tej priliki se bodo seznanili z življenjem, kakršnega danes živi nemški delavec.

Dunaj, 18. marca. AA. Reuter: Ni mogoče dobiti nikakih pojasnil o tem, kje je Schuschnig. Tudi ni znano, ali ga še zmeraj stražijo.

Berlin, 18. marca. AA. Havas: Ker je avstrijska narodna banka priključena nemški narodni banki, se ugotavlja, da je včeraj avstrijska narodna banka likvidirala.

Dunaj, 18. marca. AA. Reuter: Preganjanje židov se nadaljuje in govori se, da število židovskih samomorov še raste. Osem višjih sodnikov so odstavili zaradi njihovega židovskega rodu.

Z organizacijo »miru« izzvati vojno:

Sovjeti sklicujejo svetovno konferenco proti napadalcem

Moskva, 18. marca. Sovjetski zunanji minister Litvinov je včeraj sklical v svoj urad dopisnike inozemskih listov v Moskvi ter jim dal dolgo izjavo o sedanjem stanju na svetu in stališču Sovjetske Rusije. To je po letu 1930. prvič, da se tuji časnikarji dobili kako uradno izjavo o sovjetski zunanji politiki. **Litvinov je dejal, da bo sovjetska vlada predlagala sklicanje mednarodne konference za skupen nastop proti napadalcem, ki ogražajo razne države in narode na svetu. Na to konferenco, ki naj bi pripravila tak nastop izven Zveze narodov, bi Sovjeti povabili vse države na svetu, razen napadalcev.** S tem hoče, kakor je trdil Litvinov, sovjetska vlada dokazati, da je edino ona vedno in povsod neomajno skrbela za varstvo miru in ni nikdar zamudila nobene prilike, da za mir tudi dejansko nastopi. V ta namen se je zavzemala za misel o kolektivni varnosti in nedeljivem miru in pa je tudi sklenila politične in obrambne zveze z državami, ki izpovedujejo enake nazore, predvsem s Francijo in s Češkoslovaško.

Vojne in dogodki v zadnjih štirih letih so prepričali sovjetsko vlado, da ni dovolj, če vsaka država skrbi le zase, marveč da je potreben skupen nastop vseh tistih narodov, ki jim je za mir proti napadalcem. Sovjetska vlada je ob vseh teh dogodkih vedno opominjala svet in skušala predvsem evropske države pridobiti za tak skupen nastop, tako v gospodarskem, kakor v političnem in vojaškem oziru. Njenih nasvetov pa ni nihče poslušal, zato so napadalci dobivali vedno večji pogum, kar je privedlo zadnje čase do takih mednarodnih pločinov, kakršen je zasedba Avstrije. Prav avstrijski dogodki dajejo Sovjetom pobudo za sklicanje mednarodne konference. Zasedba Avstrije ne pomeni nevarnosti samo za tiste države, ki so sosede napadalke, marveč za vso Evropo, ker je priključitev Avstrije k Nemčiji preimila načelo o nedotakljivosti evropskih malih držav in o njihovi politični, gospodarski in kulturni neodvisnosti. Podobna usoda kakor Avstriji grozi po mišljenju Sovjetov vsem malim narodom, zlasti pa Češkoslovaški in Litvi. Sedanji položaj nalaga predvsem velikim evropskim državam odgovornost za usodo malih držav in narodov, in za usodo Evrope ter vsega sveta.

Sovjeti so pripravljeni sodelovati pri vsakem skupnem nastopu proti napadalcem in skleniti s komurkoli podobno obrambno pogodbo kakor jo imajo s Francijo in Češkoslovaško, ker edino ta pot more zagotoviti mir na svetu.

Sovjetska vlada noče, da bi bile na tako svetovno konferenco povabljene tudi države napadalke zaradi tega, ker se je doslej izjalovil vsak poskus za zavarovanje miru zato, ker so bili pri razgovorih navzoči napadalci, ki so s svojimi prizadevanji onemogočili vsak uspeh. Sklicanje take konference je zaradi zadnjih dogodkov v Evropi po sovjetskem mišljenju nujno.

Ko je Litvinov izjavo prebral, so ga časnikarji začeli spraševati razne podrobnosti, predvsem to, kako mislijo Sovjeti iti na pomoč Češkoslovaški, če bi jo Nemčija napadla, saj bi morala sovjetska vojska iti čez poljsko ali čez romunsko ozemlje. Litvinov se je odgovoru izmaknil s stavkom, da je pot vedno mogoče najti, če ima kdo voljo za dejanja. Glede poljsko-litvanskega spora je dejal, da ga bo po njegovem Poljska mirno poravnala.

O tej sovjetski izjavi pravijo, da predstavlja zadnji poskus Sovjetov, združiti z govorjenjem o varstvu miru in malih narodov evropske države za oborožen nastop proti Nemčiji in Italiji. To pa zaradi naglega razvoja španskih dogodkov. Končna zmaga nacionalistov v Španiji bi pomenila silovit udarec za sovjetsko politiko in za svetovni komunizem. Zato jo skušajo Sovjeti ustaviti z manevrom, kakršnega predstavlja taka svetovna konferenca. Konferenca naj bi privedla do oboroženega nastopa v korist rdeče Španije, kar bi neizogibno pripeljalo do spopada z Nemčijo in Italijo, po njem pa do nove svetovne vojne. Od te si pa Sovjeti obetajo izbruh svetovne revolucije, svojega zadnjega cilja.

London, 18. marca. AA. Reuter: Med svojim obiskom v zunanjem ministrstvu je sovjetski veleposlanik Majski izročil angleški vladi vabilo sovjetske vlade, da naj se skliče sestanek velesil, na katerem bi se naj obravnaval položaj v Evropi.

Sedaj proučujejo besedilo tega vabila, toda že na prvi pogled se vidi, da do tega sestanka ne bo moglo priti. Nasprotno, mislijo celo, da bo vabilo imelo več negativnih kot pa pozitivnih posledic.

Pariz, 18. marca AA. Havas: Sovjetski predlog ni bil ugodno sprejet v Parizu. Načela, na katerih sloni ta predlog, v Parizu odobravajo, toda sovjetski zunanji minister ni ničesar predlagal, kako bi mogli priti do sporazuma. Sovjetske namere so važne samo zaradi tega, ker pojasnjujejo stališče sovjetske vlade.

KINO SLOGA Telef. 27-30

LAILA

Film izredne naravne lepote in globoke ljubezni na daljnem severu

Najnovejši žurnal: Hitler v Avstriji

Jutri ob 10·30 uri po znižanih cenah

Benjamin Gigli: Ti si moja sreča.

Vesti 18. marca

Na seji papeškega tajnega konzistorija so v navzočnosti sv. očeta razglasili za blažene: jezuitskega mučenca Poljaka Andreja Bobola, italijanskega redovnika Leonardia in Španca Juana da Horta.

Skrivno organizacijo komunistične »Rdeče pomoči« je odkrila romunska policija. Organizacija je zbirala sredstva za komunistično propagando s predavanji in s tiskovinami. Člani organizacije so bili sami Judje.

Predsednik angleške vlade na severnem Irskem je včeraj prišel v London, da se bo s predsednikom Chamberlainom razgovarjal o morebitni združitvi te angleške pokrajine s svobodno irsko državo, kakor to zahtevajo Irci.

Poljsko državljanstvo bodo izgubili vsi Poljaki, ki v tujini delajo proti koristim države, med drugimi, ki se bore kot prostovoljci v rdeči španski vojski.

30.000 čevljarskih delavcev je začelo stavkati v Lodzu, kjer stavka že veliko število tekstilnega delavstva.

Sestanek vseh švicarskih strank so sklicali za ponedeljek v Bern. Voditelji strank se bodo tam posvetovali o sestavi koncentracijske vlade iz vseh strank, kakršno zahteva zapleteni politični položaj v Evropi.

Čez 70.000 vojakov je zadnje dni poslala francoska vlada v kraje vzdolž francosko španske meje, da zavaruje svoje obmejne predele pred tem, da bi se vojna, ki bo v kratkem zajela Katalonijo, ne prenesla še na francosko ozemlje.

Na novo romunsko ustavo je prisegel tudi vrhovni rabin kot verski poglavar romunskega judovstva.

Madžarski kardinal primas dr. Szredy je izdal postni pastirski list, v katerem ostro obsoja hitlerjevske plemenske nauke. Pismo so v nedeljo prebrali po vseh madžarskih cerkvah.

Stalinovo jezo si je nakopal vodja rdeče policije Ježov, ker je bil zadnji proces proti njegovim nasprotnikom »preslabo pripravljen« in niso vse soglasno priznali kakor bi bilo treba.

Seja nemškega državnega zbora je sklicana za danes ob 18. uri. Na njej bo Hitler govoril o pomenu zadnjih dogodkov za Nemčijo.

Londonska poslanska zbornica je s 317 : 141 glasovom odbila predlog delavske stranke za nezaupnico vladi.

Mussolinijev govor o nemški zasedbi Avstrije je vsa Italija sprejela z velikim navdušenjem in manifestacijami. Italijansko časopisje meni, da so po tem govoru minile nevarnosti, ki bi lahko privedle Evropo v vojno.

Vaje za obrambo pred letalskimi napadi je imelo 20.000 angleških delavcev iz državnih podjetij v Portsmouthu. Vaje so pokazale zadovoljiv uspeh.

Hudi poboji med mohamedanci in hindujci so bili spet po nekaterih mestih v Srednji Indiji. Bilo je precej mrtvih in ranjenih.

Novo podmornico je dobila italijanska mornarica. Spustili so jo v morje v Tržiču pri Trstu.

Italijansko odposlanstvo za Japonsko je včeraj dospelo v Nagasaki, kjer so ga navdušeno sprejeli. Odposlanstvo sestavljajo italijanski gospodarstveniki, politiki in kulturni delavci.

Ostanke pokojnega nemškega maršala Ludendorfa bodo 9. aprila slovesno prenesli v novo grobnico, ki so jo zgradili ob starem Berškem jezeru.

»Boter mesta Linza« je postal vodja Nemčije, Hitler, ki namerava v tem mestu, kjer je bil pri pohodu v Avstrijo tako navdušeno sprejet, na državne stroške zgraditi ogromen nov most čez Donavo in več monumentalnih palač.

Večina angleškega naroda odklanja vojaško zvezo s Francijo in s sovjetsko Rusijo, za katero se zavzema liberalna in levičarska opozicija. Tako pišejo londonski listi ob zadnjih razgovoril v londonski zbornici.

Beguncev iz Avstrije se branijo vse države, tudi Madžarska, ki je poostrila zadnje dni obmejna nadzorstva.

Evropa preživlja viharno življenje, zato mora vsaka država gledati, da ravna tako, kakor ji kažejo njene koristi. To je povedal belgijski zunanji minister Spaak na včerajšnji seji poslanske zbornice.

Ruski učenjaki z ledene plošče so na ledolomilcu »Jermaku« dopotovali v Petrograd, kjer so jih navdušeno sprejeli.

Pet let težke ječe bo dobil na Poljskem vsakdo, kdor bo žalil spomin pokojnega maršala Pilsudskega.

Poljske oblasti strogo nadzirajo potnike, ki prihajajo iz Avstrije, zlasti jude. V državo smejo samo tisti, ki so poljski državljani.

Predsednik japonske vlade princ Konoje je Hitlerju čestital k zasedbi Avstrije.

Bolivijska vlada vabi romunske jude, naj se vsi preselijo v Bolivijo. Obljublja jim zastonj zemljo, znižanje davkov in preskrbo z živežem, tako dolgo, dokler zemlja ne bo začela roditi.

Belgijski parnik »Princ Albert« je rešil 19 ponesrečencev z angleškega tovornega parnika »Helena Margareta«, ki se je v Rokavskem prelivu zaletel v neko nemško ladjo

Francoska vlada je odpoklicala svojega poslanika na Dunaju, ki je takoj odpotoval v Pariz.

Na Reki so praznovali 16 obletnico, kar se je mesto priključilo italijanski državi.

Vremensko poročilo

Rateče-Planica: —1, sončno, mirno, 60 cm snega, srenec, skakalnica uporabna.

Kranjska gora: —1. zračni pritisk se veča, sončno, mirno, 35 cm snega srenec, sankališče uporabno.

Erjavčeva koča na Vršiču: —2, sončno, mirno, 95 cm snega, srenec.

Krnica: 200 cm snega, srenec.

Komna: —4, sončno, mirno, 145 cm snega sren.

Vogel: —3, sončno, mirno, 150 cm snega, sren.

Seniorjev dom, koča pod Kopo: —4, sončno, vetrovno, 90 cm snega, srenec.

Klopni vrh: —3, sončno, vetrovno, 70 cm snega, srenec.

Nemški upravni organi prevzemajo severno mejo

Maribor, 17. marca.

Danes popoldne je prišlo v Maribor 10 nemških financarjev, ki so zamenjali avstrijske financarje, zaposlene na mariborskem obmejnem kolodvoru. Ti nemški financarji so vršili doslej službo na bavarsko-avstrijski meji. Poleg financarjev so prispeli tudi nemški carinski uradniki. Prihodnje dni bodo Nemci zamenjali avstrijske organe tudi na tukajšnji ekspozituri obmejne policije in železnice. Tudi vzdolž vse severne meje prevzemajo sedaj nemški obmejni organi službo. Tako so pri avstrijskih obmejnih carinarnicah v Št. Ilju, Radgoni, Pliberku prevzeli službo obmejni organi iz Nemčije. Na vseh teh obmejnih postojankah so sneli avstrijsko zastavo, ki je visela dosedaj poleg kljukaste zastave ter je ostala samo hitlerjevska zastava.

Stopili so v veljavo tudi novi devizni predpisi. V »deželo Avstrijo v nemški državi«, kakor se sedaj oficielno naziva Avstrija, se sme vzeti 30 nemških mark ali 60 šilingov v srebru. Uvoz bankovcev je prepovedan. Druge valute se smejo v neomejeni višini uvažati ter se smejo zopet iz Avstrije izvoziti, če so zabeležene v potnem listu.

Celjski planinci so zborovali

Celje, 17. marca.

Sinoči je bil v Narodnem domu redni letni občni zbor Savinjske podružnice SPD v Celju. Ob lepi udeležbi članstva je predsednik SPD v Celju otvoril občni zbor in pozdravil vse udeležence. Njegovo poročilo je bilo poročilo uspešnega dela celjske podružnice SPD. **V svojem govoru se je posebno v lepih besedah spomnil umrlega nadškofa dr. Antona Bonaventure Jegliča, ki je bil Savinjski podružnici SPD v Celju še prav posebno naklonjen.** Spomnil se je tudi pokojnega soustanovitelja Mozirske koče Martina Šusterja, ki je položil temelj prvi Mozirski koči, in zaslužnega dolgoletnega oskrbnika Doma na Korošici g. Franca Dežmana-Suhca, katerega slovenski planinci še prav posebno poznajo kot dobrega vodnika. **Število članstva se je v enem letu povečalo na 575. Podružnica je lani svečano proslavila 40 letnico Mozirske koče.** Rekorden naval o letošnjem božiču je jasno dokazal, da je koča veliko premajhna. Za novo stavbo, ki se začne graditi letos, je les že pripravljen. Tako je upati, da bo stavba že letos pod streho in drugo leto lahko izročena svojemu namenu. Načrti za novi, nujno potrebni dom na Golteh, so že izdelani. Proračun znaša nad pol milijona dinarjev. Podružnica bo morala najeti za gradnjo tega doma posojilo, z denarnimi sredstvi pa jo bo moralo podpreti tudi članstvo in drugi njeni prijatelji, če bo hotela izvesti svoj načrt. Vprašanje elektrifikacije je navzlic pospešenem intenzivnem vrtanju še vedno na mrtvi točki. Izmed mnogih ovir je važno predvsem vprašanje vodne moči ali pa Diesela in pa denarja. Ker pa je to neodložljiva zadeva, zato se bo treba vsekakor odločiti že letos najbrže za Dieselov pogon. 50 letna pogodba, po kateri lahko posestnik Plesnik kot lastnik Piskernikovega zavetišča odstrani to hišo, če bi se podružnica ne mogla pogoditi z lastnikom za odkup. V tem primeru bo seveda treba skrbeti takoj za nadomestilo, kjer bomo za zimsko dobo mogli zaposliti starega veterana, priznanega Forta Herleta, kot oskrbnika. Podružnica bo letos proslavila 30 letnico Frischaufovega doma v Okrešlju. Nad slapom tik pod brvjo so bile obnovljene mecesnove stopnice. Popravljena je bila tudi pot čez Kotliče, a izpod slapa do Frischaufovega doma je bila trasirana nova pot, ki bo krajša in zaradi sipajočega se kamenja tudi varnejša. Novo avtomobilsko cesto v Logarski dolini bodo podaljšali letos do razgledne klopi pred slapom Savinje. Kocbekov dom na Korošici je bil oskrbovan v popolno zadovoljnost. Tako se izpopolnjuje iz leta v leto Dom po možnostih, ki jih omogoča ali preprečuje bolj ali manj prazna blagajna SPD. Vsa pota in markacije v delokrogu Savinjske podružnice so sedaj v dobrem stanju. Obisk koč in domov v pretekli sezoni z izjemo Mozirske in Celjske koče ter Aleksandrovega doma v Logarski dolini je neznatno padel. Tako je v Kocbeckovem domu na Korošici vpisanih letos 890 obiskovalcev, v Fraschaufovem domu 1990. v Piskernikovem zavetišču 1148. v Aleksandrovem domu 2879, v Mozirski koči na Golteh 1124 in na Celjski koči pod Tovstom 1464. Jasno je, da se vsi obiskovalci redno ne vpisujejo. Uprava podružnice je storila vse, da bi se izvedla gradnja planinskega doma pri Celjski koči in izročil nujno potrebni novi dom svojemu pravemu namenu, ker zahtevajo to interesi turjskega prometa in turistike.

Alpinski odsek misli prirediti plezalno šolo, ki naj bi bila v začetku blizu Celja, pozneje pa v Savinjskih Alpah.

Poziv potujočemu občinstvu

Ljubljana, 18. marca.

V poslednjem času je železniška uprava ugotovila, da povzročajo potniki zamude potniških vlakov z nepravilnim vstopanjem in izstopanjem v vozove. Redne postanke vlakov na postajah in postajališčih določa železniška uprava na podlagi izkušenj ter povprečnega števila izstopajočih in vstopajočih potnikov. Da bi se preprečile zamude vlakov, je Generalna direkcija državnih železnic že svoječasno izdala naredbo, da morajo potniki izstopati pri prednjih vratih v smeri vožnje in vstopati pri zadnjih vratih, na kar se potujoče občinstvo ponovno opozarja, da se strogo ravna po tej odredbi.

Nadalje obvešča železniška uprava potnike, da je prejela številne pritožbe iz smučarskih krogov, da vstopajo v železniške vozove, ki so uvrščeni v gorenjske potniške vlake in so označeni z napisno tablo »za smučarje«, tudi nesmučarji. Ker so omenjeni vagoni opremljeni in določeni samo za prevažanje smučarjev, se ostali potniki pozivajo, da ne vstopajo v te vozove, temveč v vse ostale vozove.

Število poškodb v železniških vozovih se je v zadnjih mesecih zopet povečalo. Železniška uprava je ugotovila, da se rezali potniki jermena pri oknih in razbili šipe ter plinske oble. Vse te poškodbe povzročajo s svojim neprevidnim postopanjem ali celo namerno. Ugotovljena škoda znaša mesečno več tisoč dinarjev. Zato se potniki pozivajo, naj ne poškodujejo naprav v vozovih in podpirajo železniške sprevodnike pri izsledenju storilcev s tem, da prijavijo sprevodniku slehernega, ki bi povzročil kakršnokoli škodo na železniški imovini.

Sadjarska podružnica Šiška. Jutri v nedeljo ob dveh popoldne bo praktično obrezovanje sadnega drevja in trt na vrtu pri trgovini ge. Lotrič Marija v Zg. Šiški št. 196 (pri Celovški cesti 157). V torek zvečer ob pol 8 bo predaval sad. inspektor g. Kafol v prostorih »Stare šole «na Celovški c. 99. Snov predavanja bo »Pomladanska dela na vrtu«, ki bo zanimala vse posestnike malih vrtov.

Obrtniki so zborovali

Ljubljana, 18. marca.

Včeraj je bila seja obrtnega odseka Zbornice TOI in zborničnega Zavoda za pospeševanje obrta. Obe seji je vodil g. predsednik Ogrin ter je iz njegovega poročila razvidno, da se je od zadnje seje, ki je bila pred tremi in pol mesci, izvršilo ogromno delo. Še posebno pa se odsek briga za to, da se čimprej izvede avtonomija obrtnega odseka, ker je sicer poslovanje preokorno. Tozadevno je stavil g. svetnik Kavka interpelacijo, s katero zahteva čimprejšnjo rešitev tega vprašanja. Razen tega so bile še tri druge interpelacije. Dalje so obravnavali načrt novele obrtnega zakona, ter načrt izpremembe zakona o strokovnem šolstvu, pri katerem vprašanju je bilo mnogo kritike na birokratizem sedanjega sistema.

Zelo budno se je obravnavalo poglavje reorganizacije obrtnih združenj. Ministrstvo zahteva, naj se število združenj zmanjša tako, da se jih več združi v eno ter naj bi bilo v Ljubljani z najmanj 500, po deželi pa z najmanj 400 člani. Tvorile bi ga posamezne strokovne sekcije. Na ta način bi se poslovanje združenj zelo poslabšalo, ker bi bilo tako možno nastaviti kvalificiranega tajnika. Imenovani so bili tudi zastopniki v obrtno nadaljevalne šole. Govora je bilo dalje tudi o poteku priprav za obrtno razstavo v Berlinu, ki so v polnem razmahu.

Da Rebekovci tudi tokrat ne bodo zadovoljni, smo pač pričakovali.

★

Kranj, 15. marca.

V nedeljo dopoldne je imelo Skupno združenje obrtnikov v Kranju svojo redno letno skupščino, kateri je predsedoval g. Jurij Pollak. Zborovanja se je udeležilo lepo število članov.

Zbor obrtnikov je sklepal glede obrtne razstave, ki bi se naj vršila v letošnji jeseni. V ta namen je bilo sicer že več sestankov odborov vseh gospodarskih in kulturnih panog, ker pa so nastopile težave tako glede časa, kakor tudi prostora, se je sklep še odložil. Zbor obrtnikov je pritrdil predlogu, da bi se vršila razstava že v letošnjem letu v prostorih nove šole. Treba bo započeti akcijo za uresničenje razstave na tak način, da se bo predstavil Kranj zares kot središče Gorenjske.

Na Gorenjskem se zadnje čase snujejo strokovne nabavljalne zadruge posameznih strok. Tako se je združila kovinska stroka z namenom, da prodaja svoje izdelke po enotni ceni. Upanje je, da bo ta stroka lahko dosegla velik napredek, ako bodo člani zavedni. — Cenik za izdelke so izdelali tudi cerkljanski mizarji. — Tudi pekovska stroka se je enotno obvezala v cenah in o nočnem delu. — Tako obrtniški stan počasi prihaja do spoznanja, da je nabavljalna zadruga rešiteljica za obrtnika in za kmeta.

Šušmarstvo se je močno omejilo, odkar se je uvedla stroga kontrola. Skupno združenje obrtnikov je namreč zaposlilo stalnega kontrolorja, ki skrbi po kranjskem in škofjeloškem okraju za odstranjevanje šušmarstva. Opaža se, da se je po njegovem nastopu že veliko zboljšalo, ker nastopa nadzornik kot verodostojna priča in ima pooblastilo od vseh združenj. Še več koristi in zaščite pa pričakujejo obrtniki od novega obrtnega zakona, ki ne bo kaznoval samo šušmarjev, temveč tudi tistega, ki daje delo šušmarjem.

Vsa Ljubljana bo očarana od lepote
našega prekrasnega filma. — Prvič v filmu slavni baritonist **Aleksander Sved**, ki poje poleg opernih arij nesmrtno Schubertovo »AVE MARIJO«. — Sodelujejo še znameniti igralci kakor **Camilla Horn, Paul Javor, Tibor Halmay, Hilde v. Stolz**

Na praznik in v nedeljo ob 10.30 dop. matineja s cenami od Din 2·50 do 6·50
J. Kiepura: „POD SREČNO ZVEZDO"

Danes premiera!
Njegov model
Sestra Marija
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri, na praznik in v nedeljo pa ob 15., 17., 19. in 21. uri
Telefon 22-21 **KINO UNION** Telefon 22-21

Novo poslopje za kamniške urade

Kamnik je obilo, preobilo obdarjen z naravnimi krasotami, primanjkuje pa mu finančnih virov, da bi mogel vsaj v majhni meri zadostiti potrebam, ki jih stavlja nanj napredujoči čas in ugled mesta. Tako je zdaj že nekaj let odprto vpašanje zidave klavnice, poslopja za osnovno in meščansko šolo in pa poslopja, v katerem bi bili nameščeni državni uradi. Toda Kamnik je po svoji davčni moči in finančnih virih eno naših najrevnejših mest, ki iz lastnih sredstev nikakor ne zmore težkih bremen, da bi odplačeval amortizacijo dragih zidav. Vsako leto pa je potreba po novih zgradbah večja in visi stalno kot mora nad občinskim odborom, ki previdno ogleduje ta vprašanja od vseh strani in se z razumljivo zaskrbljenostjo zastonj ozira po finančnih virih.

Neprimerni uradni prostori

Zdaj je prišla v živahno debato zidava novega poslopja za vse državne urade. Uradni prostori kamniškega okrajnega sodišča in okrajnega glavarstva so več kot pomanjkljivi. Tesni uradni prostori v stari zatohli stavbi na našem glavnem trgu ne tvorijo samo oviro za dobro poslovanje omenjenih uradov, ampak pomenijo tudi veliko nevarnost za zdravje uradnikov. To je že davno ugotovljeno. Javno in uradno. Bil je tu pred sedmimi leti sam takratni ministrski predsednik, ogledal si je uradne prostore in rekel: Uradi so skrajno neprimerni, treba bo poskrbeti za nove. Bile so tu komisije in svečano ugotovile pomanjkljivosti prostorov, ki so vse prej kakor čast letoviškemu mestu. In te ugotovitve so se ponavljale leto za letom vse do današnjega dne, ko spet ponovno ugotavljamo, kar je bilo že tolikokrat ugotovljeno, potrjeno in potem pozabljeno. Taka je usoda našega Kamnika, ki vedno zaupa v obljube in upa, da bodo kdaj izpolnjene.

Načrt za novo poslop'e

Če hoče Kamnik kdaj priti do boljših uradnih prostorov, potem bo pač treba energično vzeti v roke problem, ki se zdaj žal brez uspeha obravnava že dolgo vrsto let, in se ogledati za finančnimi viri. Do zdaj se je težilo predvsem za tem, da se za uradne prostore adaptira poslopje hiše št. 24 na Glavnem trgu, kjer sta že sedaj nameščena okrajno sodišče in glavarstvo. To je popolnoma razumljivo in sprejemljivo, saj leži poslopje prav v sredini mesta in bi primernejšega prostora v Kamniku sploh ne našli. Stroški za odkup tega poslopja bi znašali 400.000 din, dozidava enega nadstropja in adaptacija pa okrog 600.000 din, skupno torej milijon. Tako bi dobili dovolj prostora za okrajno sodišče, glavarstvo, davčno upravo in katastrsko upravo. Novo uradno poslopje bi kljub dvigu za eno nadstropje ne motilo harmonije Glavnega trga, ki je izražena v posrečeni skladnosti poslopij, saj bi komaj doseglo višino poslopja osnovne šole.

Kdo bo kril stroške?

Občina, ki bi za izvršitev tega načrta najela 15 letno amortizacijsko posojilo, bi si morala prej zagotoviti prispevke sodnega in finančnega erarja v obliki zvišane najemnine za nove uradne prostore in še kako podporo, ki je mogoča v tej zvezi, tako da bi izvedba načrta bila omogočena in ne bi preveč prizadela občinskih financ. Banska uprava bo brez dvoma rada priskočila na pomoč z izdelavo načrtov in stroškovnika, ki bo tvoril podlago za nadaljnje delo v tej smeri.

Če . . . in ako . . .

Če bo imel občinski odbor srečno roko in si mogel zagotoviti amortizacijsko posojilo ter najemne pogodbe s finančnim in sodnim erarjem, potem se bo lahko lotil tega problema in ga srečno izvedel. Odvisno je zdaj od odgovarjajočih državnih oblasti, da pokažejo toliko usmiljenja do svojega uradništva, ki je obsojeno na dosedanje prostore, da ga rešijo iz njih, obenem pa poskrbijo za svoj ugled pred zunanjim svetom. V Kamnik pride vsako leto množica odličnih gostov iz inozemstva in iz vse države in mnogi med njimi si ogledajo naše uradne prostore, po potrebi ali pa iz radovednosti, ki seveda nikakor ne morejo dvigniti ugled mesta v njihovih očeh. Kamnik vendar ni kakšno zakotno mestece, ampak predmestje slovenske prestolnice! Skozi njega vodi pot v dvorno lovišče v Kamniško Bistrico, kamor pridejo vsako poletje večkrat najvišji predstavniki naše države in njihovi visoki gostje iz inozemstva. Splošni ugled zahteva, da se izvedba načrta omogoči in pospeši. Kamničani bodo napravili svojo dolžnost, ali jo bodo drugi zainteresirani tudi? Upajmo!

Celjske novice

Krajevna organizacija JRZ v Celju ima v nedeljo 20. marca redni občni zbor v dvorani Doma v Samostanski ulici. Začetek točno ob 8 zjutraj. Člani naj se občnega zbora udeleže polnoštevilno!

Trgovine in brivski saloni bodo na praznik sv. Jožefa dopoldne od pol 8 do po 1 odprti.

Jugoslovanska čehoslovaška liga v Celju bo priredila v ponedeljek, dne 21. marca dve zanimivi novi predavanji o Češkoslovaški s krasnimi zvočnimi filmi v dvorani kina Union. V ponedeljek dopoldne ob pol 11 bo predstava za gimnazijce, ob 2 popoldne pa za vojake ter za aktivne in rezervne častnike in njihove družine. Vstopnina bo znašala dopoldne 1, popoldne pa 2 din.

Zborovanje celjskih strelcev. V sredo ob 8 zvečer je bil v hotelu Union redni letni občni zbor Celjske strelske družine. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da Celjska strelska družina napreduje. Za predsednika je bil izvoljen zopet g. Wagner Janko ter stari odbor z malimi spremembami. Letošnji občni zbor pa je bil za Celjsko strelsko družino še posebno vesel, saj so sprejeli številni strelci odlikovanja g. ministra vojske in mornarice.

Stroj mu je zmečkal stopalo. V Bukovžlaku pri Celju je zagrabil stroj za levo nogo 28-letnega delavca Zdolška Mihaela in mu zdrobil stopalo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Izza naših meja

V Trst se je vrnila te dni stotnija železničarske legije fašistov, ki je služila 17 mesecev v Abesiniji. Na kolodvoru je bila ob tej priliki primerna fašistična sprejemna slovesnost.

V Tribuši je bil odlikovan z vsoto 800 lir August Skok. Nagrado mu je podelil Mussolini kot priznanje za veliko družino, ki jo ima.

Zaradi tihotapstva so bili naznanjeni oblastem: Friderik Uršič, star 31 let, in Lavrenc Remec, star 42 let iz Šempasa, ker sta tihotapila špirit in alkohol ter Josip Vuga, star 60 let iz Kanala, ker je imel doma skriti dve pripravi za tajno kuhanje alkohola. Vsi bodo po zakonu zelo strogo kaznovani.

Dve nesreči. 16 letni Babuder iz tržaškega predmestja Rocola se je nekoliko opraskal po roki, ko je padel, a na to ni polagal važnosti. Toda čez nekaj dni so ga morali prepeljati v bolnišnico, ker je dobil tetanus. — Avto je podrl v mestu 60 letno starko Marijo Gombač in jo tako poškodoval, da je njeno stanje zelo kritično. Med drugimi poškodbami je dobila tudi težak pretres možganov.

Nekaj drobnih vesti. Prostovoljci in legionarji iz Trsta so nesli na grob D'Annunzija žaro s kraško zemljo in kupo z vodo iz reke Reke — **60 letnico sta praznovala naša župnika Karel Reja** iz Ročinja in **Janko Pišot** iz Planine pri Vipavi. Oba sta še zdrava in čila. — **V Deskle** je bil imenovan za župnika Filip Kavčič, ki je pred svojo konfinacijo pastiroval v Črnem vrhu.

Več gasilcev je bilo ranjenih, ko so gasili požar, ki je nastal v okolici Tržiča pri Trstu. Požar je nastal na gmajni, kjer se je vnela trava in nizko grmovje zlasti brinje. Nevarnost tega požara, ki je zavzel precejšnjo razsežnost, pa je bila v tem, da so zaradi vročine eksplodirale številne še nerazstreljene granate in patrone, ki so ostale tu še od svetovne vojne.

Šišenska prosveta. V ponedeljek 22. t. m. ob 8 zvečer predavanje v samostanski dvorani. Predava g. dr. Ivo Česnik o naših prosvetnih domovih na Slovenskem.

Danes brezplačne predstave v kinu Unionu ob 14.30 in 18

Film »KDO JE KRIV?« ni imel onega obiska, kakor bi ga to visoko kvalitativno delo zaslužilo. Ker je film za današnjo dobo izredno aktualen, se je uprava kina Uniona odločila predvajati ta film popolnoma brezplačno. Občinstvo naj ima z ogledom tega filma one koristi, kakršnim je film namenjen.

Mladina izpod 18 let nima dostopa! Brezplačna nakazila za sedeže so od 11 naprej na razpolago pri blagajni!

Pierre Bénoit: **VELIKI JEZ** 12

Roman iz irskih bojev za svobodo

Ta predlog me je tako presenetil, da bi skoraj pozabil, da je namenjen meni. Šele novo vprašanje, ki mi ga je gospod Térence zastavil, me je spravilo zopet v ravnotežje:

»Ali prevzamete, gospod profesor?«

»Jaz . . .« sem vprašal.

»Ali prevzamete?«

»Potreben mi je rok treh dni, da . . .«

»Do tega imate pravico,« je rekel gospod Térence.

Ko sem prosil za ta tridnevni rok, sem imel več namenov. Hotel sem se izogniti posledicam tega nepremišljenega obiska, ki je bil vedno nemirnejši. Dalje sem hotel še isti večer poiskati svojega velikega in znamenitega strica z istim imenom, da bi mu povedal svojo zgodbo, ga prosil, naj mi oprosti in, da bi končno prepustil njemu, naj stori, kar hoče.

»Tridnevni rok je upravičen,« je ponovil gospod Térence.

Nadaljeval je:

»V treh dneh pričakujem vašega odgovora. Bodite tako ljubeznivi in me obvestite osebno. Seveda ne pridite semkaj, bolje bo, da se zglasite pri gospodu Lucien Bertrandu, Boulevard Malesherbes 78. Povprašajte samo po gospodu Plauteu.«

»Po gospodu Plauteu?«

»Ah, da še nekaj. V slučaju, da sprejmete, gospod profesor, se razume samo po sebi, da bo vse stroške vašega potovanja nosila irska republika. Kar pa zadeva vaše bivanje na Irskem, vam ime vašega gostitelja . . .«

V tem trenutku so prodirljivi glasovi avtomobilske hupe presekali besedo gospodu Térenceu.

»Ah, ah!« je rekel starec. »Mislim, da se je Laboulbène končno le vrnil.

Bil je v resnici Vincent Laboulbène, ki je z velikanskim ropotom preskakoval po štiri stopnice. Njegove kletvice sva slišala vedno bliže.

»Tak je kot bi ga spustil z verige,« je rekel smehljaje gospod Térence. »Človek bi mislil, da je med potjo spil celo steklenico burgundca. Glede vašega bivanja na Irskem, sem pravkar rekel, da že ime vašega gostitelja . . . No, no, no! Ta obsedenec bo še kljuko odtrgal.«

Gospod Térence je vstal, da bi Vincentu odprl.

»Že samo ime mojega gostitelja,« sem mehanično ponovil.

»Da, že ime samo vam nudi dovolj gotovosti za popolno korektnost sprejema, ki vas čaka . . .«

In gospod Térence je pristavil:

»Uživali boste gostoljubje grofa Antrima.«

Tretje poglavje.

NA CESTAH V KERRYJU

Ladja je običajno odrinila iz Le Havrea proti Southamptonu o polnoči. V Le Havre pa sem prispel že ob osmih. Kaj naj počnem 4 ure v tem temnem mestu? Po zaslugi gospoda Térencea so izostale vse dolgočasne predpisnosti pri prestopu meje. Moje listine so bile v redu in imel sem že angleški denar.

Stopil sem v kabaret ob pristanišču, da bi si preganjal dolgčas. V kabaretu ni bilo razen mene in velikanskega narednika angleške armade nikogar. Narednik mi je obrnil hrbet, po požirkih je pil iz kozarca močno rdeče vino. Njegov suhi tilnik je imel barvo malo preveč zapečenega beefsteaka. Na rokavih je imel nekaka posebna bela znamenja. Bog ve, v katerih deželah se je že ta mož boril? Naročil je še vina in potegnil iz žepa polno pest kovancev, plen od bogve kje, in začel preštevati s trdovratnostjo pijancev.

Prišel je čas za odhod.

Vkrcal sem se tako, da sem šel čez most druge ladje, ki je služila za prehod. Nad pristaniščem je pihal vlažen veter.

»Ali smem ostati na poveljniškem mostu?« sem vprašal moža, ki mi je vzel vozni listek.

»Kakšna misel!« je odgovoril. »Tale fant vas bo pospremil v kabino.«

Vprašal sem fanta, ki se mi je pridružil:

»Ali bom sam v kabini?«

»Ne, v kabini je že neki drugi potnik.«

Sledil sem svojemu vodniku. Zaradi zoprnega duha po kavčuku in strojnem olju mi je že slabilo.

Kabina je bila zelo majhna. Imela je dve postelji, ki sta bili postavljeni druga na drugo. Vrgel sem plašč na gornjo.

»Ta postelja je rezervirana,« je rekel fant in vzel moj plašč, da bi ga položil na spodnjo postelj.

»Kajne,« sem rekel zlovoljno, »ta je boljša?«

»Morda, toda Vi imate okence. Samoposebi je umevno, da ga sedaj zaradi visokih valov ne morete odpreti, toda takoj, ko bomo ladjo okrenili, boste imeli krasen razgled.«

Skrbno je poskusil, ali so oknice zaprte.

»Ne smete odgrniti toliko časa, dokler bo v kabini luč, sicer bomo imeli takoj neprijetnosti s stražarskimi ladjami.«

»Ali je to vse?« sem vprašal.

»To bi bilo vse. Ah, še nekaj: rešilni pas.«

Pokazal mi je rešilni pas, ki je bil pritrjen na stropu z modrimi in belimi trakovi.

»Snemite svojega.«

»Kdaj dospemo tja čez?«

»Če bo šlo po sreči, jutri zjutraj ob šestih.«

Nato je odšel.

Potisnil sem ročni kovčeg pod ležišče. Tudi kovčeg mojega sopotnika je bil tam. Izrabil sem trenutek, da bi ugotovil, kdo je sopotnik. Za to pot, na katero sem se ukrcal, sem lahko opustil sleherno obzirnost.

Potegnil sem k sebi veliki potni kovčeg. Na prišitem napisu, ki je že imel znak o izvršenem carinskem preglegu, je bilo zapisano:

»Stanislav Grütli, Lausanne.«

Ime mi je bilo nekam znano. Toda kje sem ga že slišal? Nisem se mogel spomniti.

Od tu in tam

Finančni odbor senata je že začel obravnavati proračun. S sejami bodo pohiteli tako, da bo proračun sprejet od finančnega odbora že do nedelje, nakar bi v ponedeljek proračun prišel pred plenum senata.

70 kmetov bo moralo sesti na zatožno klop zaradi dogodkov v vasi Omorska pred dobrim mesecem, ko je med ljudmi na sejmu nastal pretep in nazadnje pokolj ter je bilo večje število ljudi mrtvih, mnogo pa ranjenih. Preiskavo je vodilo banjaluško sodišče, ki je poklicalo k zaslišanju skoraj vso vas. Nazadnje je preiskovalni sodnik izročil ves material državnemu tožilstvu, ki bo obtožilo 70 kmetov.

Dva ponarejalca potnih listov so prijeli v Kragujevcu. S tem poslom se je bavil policijski stražnik Aleksij Filipovič, za pomoč pa je pritegnil še Radosava Pavločiča, agronoma, ki je bil svoje čase menih in kot tak tudi arhimandrit v Klisuri. Filipovič je lani kot prvemu izdal ponarejeni potni list nekemu artistu, ki je hotel odpotovati s svojo skupino v Albanijo. Za dobro nagrado je delo opravil. Ko ga je predstojnik policije poslal v Belgrad v državno tiskarno iskat knjižice za potne liste, je Filipovič ponaredil številke na nabavnici in si potem več izvodov knjižic prisvojil. Filipovič, ki je znal dobro angleško in francosko, je izpolnil potne liste, policaj pa je v pisarni ukradel pečate in ponaredil podpise predstojnikov. Kmalu potem je Filipovič izdelal potne liste za vso artistovsko skupino, vendar jih je pozabil vidirati. Iz Skoplja je artist poslal policaju brzojavko, v kateri mu javlja to napako. Slučajno pa je brzojavka prišla v roke šefu policije. S tem je bila tovarna ponarejenih potnih listov odkrita. Policija misli, da je Filipovič izdelal potni list tudi za znanega razbojnika Korejo, ki je pobegnil iz ječe, a ga oblasti še do danes niso mogle izslediti. Hiša, v kateri je bila delavnica, je last bratranca enega izmed razbojnikov, ki je bil svojčas pajdaš Koreje.

Bolnika je na smrtni postelji izpovedal delavec preoblečen v duhovnika v vasi Drenovcu pri Daruvarju. Kmet Milorad Rajič je ležal na smrtni postelji in zaprosil za duhovnika. To je slišal tudi delavec Jakob Pocrnič, ki je nekje iztaknil duhovniško obleko in prišel k bolniku. Kmalu po izpovedi je Rajič umrl. Kmalu nato pa so po vasi začeli govoričiti, kakšne pregrehe so težile rajnkega. Neslana šala je prišla na dan, ko so zanje izvedele oblasti in uvedle preiskavo proti Pocrniču, ki se ni nič pomišljal izvršiti tako bogokletno dejanje.

Svojemu tastu je v prepiru odsekal jezik kmet Josip Lipovac iz Križevcev. Drenovac se je pred tremi meseci poročil s hčerko Josipa Schoterja in se preselil k tastu. V nedeljo pa je med tastom in zetom nepričakovano prišlo do prepira in nazadnje do tepeža. Prožnejši zet je tastu odrezal jezik, nato ga pa še z nožem nekajkrat zabodel.

Proti znanemu bosanskemu industrijcu Fritzu Regenstreifu, ki je bil lastnik velike lesne industrije, je uvedena preiskava zaradi poneverb. Čim je Regenstreif izvedel za to nevarnost, jo je iz Zavidoviča potegnil v Avstrijo. Od tam je pooblastil nekega odvetnika, da se je pritožil na apelacijsko sodišče. Toda to sodišče je potrdilo odlok okrožnega sodišča. Regenstreif je medtem pobegnil na Madžarsko, vendar bodo naše oblasti zahtevale njegovo izročitev. Regenstreif je ogoljufal »Krivajo« d. d. za težke milijone.

Zveza nameščencev gostiteljskih obrti je imela svojo sejo v sredo v Zagrebu. Navzoči so bili zastopniki podružnic iz Ljubljane, Zagreba, Belgrada, Sarajeva, Novega Sada, Osjeka in drugih mest. Natakarji zahtevajo, da se uredi vprašanje izobrazbe za njihov stan ter vprašanje denarnih jamstev. Obenem hočejo, da se napitnine iz sedanjih 10% povišajo na 15%. Če se ta zahteva izpolni, pa nastane vprašanje, kako bodo tako povišanje sprejeli na znanje gostje, ki že sedaj tako rekoč z napitninami vzdržujejo lastnikom gostinskih obrti postrežniško osebje.

3 milijone besedi so izgovorili vsi narodni poslanci v belgrajskem parlamentu v času razprav o državnem proračunu. Razprava je trajala 399 ur, nastopilo pa je 909 govornikov. Vse govore so skupščinski stenografi morali stenografirati in jih potem izdiktirati na stroj. Teh beležk je za 10.213 strani. Vseh sej skupščine je bilo 78. Poleg skupščine je proračun obravnal še skupščinski finančni odbor. Ta je imel vsega 49 sej, ki so trajale skupaj 152 ur. Govorilo je 404 poslancev, in sicer v načelni debati 43, v podrobni pa 361. V finančnem odboru je bil proračun izglasovan z 18 proti 13 glasovom. Najbolj zgovoren je bil poslanec Voja Lazič, ki je stopil na govorniško tribuno nič manj kakor 80 krat. Nič čudnega zanj, saj je on edini poslanec, ki mu še nikdar ni bil zapisnik prejšnje seje povšeči.

Velik požar, ki je uničil deset hiš, je v torek izbruhnil v Prevljah v Srbiji. Ogenj se je pojavil v kovačnici, odkoder se je naglo razširil na sosednje hiše. Vse se je tako naglo zgodilo, da niso mogli gasilci nič pomagati. Pri gašenju so se trije meščani hudo opekli.

Po 45 dinarjev je dobil plačan vsak dan, ki ga je bil po nedolžnem presedel v zaporu, zidarski mojster Stevan Der iz Velike Kikinde. Tamkajšnje sodišče je Dera obsodilo na več mesecev zapora. Ko je kazen prestal, se je Der pritožil na apelacijsko sodišče in potem še na kasacijsko sodišče. In res je to zadnje sodišče ugodilo njegovi pritožbi in obsodbo razveljavilo. Obenem je Deru prisodilo po 45 dinarjev za vsak dan, ki ga je moral po nedolžnem presedeti v zaporu. Der je prejel 8955 dinarjev.

Velika svetovna tvrdka za radijske aparate »Philips« bo zgradila svojo tovarno v Pančevu pri Belgradu. Tovarna bo proizvajala radijske, röntgenske aparate ter druge medicinske instrumente. Z graditvijo bodo pričeli še to pomlad.

Obmolknil je takoj potem, ko je poneveril dober milijon, blagajnik novosadskega sodišča Miloš Stojanovič. Ko so mu prišli na sled, se je mož zaprl v svoje stanovanje in ni hotel dati več glasu od sebe. Novosadski zdravniki so ga zaradi tega proglasili za neprištevitega, toda belgrajski specialisti so izrekli o njem popolnoma nasprotno mnenje. Zaradi tega bo izrekel svojo zadnjo besedo glavni sanitetni svet v socialnem ministrstvu.

Ljubosumna žena je izdala tolovajsko tolpo, ki je ropala po krajih v srednji Bački. Vodja tolpe je bil delavec Silvester Kovač. Preko petdeset vlomov in tatvin so že izvršili, ne da bi jim oblasti prišle na sled. Po zaključku vsake uspele tatvine so se člani tolpe zbrali na Kovačevem stanovanju in se v družbi žensk na vse načine veselili. Kovačevi ženi se je začelo polagoma vzbujati ljubosumje, dokler se ni odločila narediti moževi nezvestobi konec. Šla je enostavno na policijo v Somborju in vse povedala. V nekaj dneh je policija prijela vse volmilce.

Za 50 jurjev najboljših jedil - v Dravo

Maribor, 17. marca

V nocojšnji noči je splavala po Dravi pojedina, ki bi bila primerna tudi za slovitega sladokusca Luculla. Za 50.000 din najfinejših jedil je bilo zmetanih v Dravo, med njimi izbrano pripravljeni morski raki, ribe, pečenke, divjačina, pečenke, močnate jedi omake skratka jedi, kakor jih je še menda malo Mariborčanov videlo na svoji mizi. Ta jedila so bila razstavljena na sloviti mariborski kuharski razstavi od sobote do včerajšnje srede zvečer. Ker so bila sedaj neužitna so jih razstavljalci uničili na ta način, da so jih zmetali v Dravo. Razstava sama je dosegla neverjetno lep uspeh. Splošno priznanje strokovnjakov se je glasilo, da nekaj takega dosedaj v naši državi še nismo imeli ter da je mariborska razstava posekala tudi one, ki so jo imeli pred nekaj leti v Ljubljani. Mariborčani pa so pokazali za razstavo tudi primerno zanimanje. Pa ne samo Mariborčani, temveč tudi obiskovalci iz drugih krajev so jo posetili. Prihajali so nekateri celo iz Belgrada in od drugod. Da ni bilo teh dogodkov v Avstriji, bi bilo prspelo gotovo tudi veliko obiskovalcev od onstran meje. Vseh obiskovalcev je bilo nad 10.000, med temi nad 1000 takih, ki so za ogled razstave izrabili ugodnost polovične vožnje po železnici. Razstava je bila tedaj tudi prvovrstna tujskoprometna atrakcija, pa tudi izvrstna reklama za mariborsko gostinsko obrt, ki je z njo pokazala svojo visoko stopnjo. Prireditelji, ki se niso strašili ne truda ne stroškov — saj so znašali za organizacijo in pripravljena jedila okoli 100 000 din — imajo zadoščenje, da je razstava dosegla svoj namen.

„Sloga jači, nesloga tlači"

Ljubljana, 17. marca.

Nogomet je kolektivna igra. Kolektivno delo pa ne zahteva samo individualnega znanja članov neke skupine, zahteva tudi skupnosti, povezanosti, ne zgolj tehnične, ampak tudi moralne. Ni dvoma, da je za uspeh potrebna volja, da ne sme manjkati požrtvovalnosti pri slednjem posamezniku, da se mora vsak posamezni igralec za uspeh truditi tudi iz ljubezni do kluba in iz zavesti, da dela za klub, za mesto, za lokalne in narodne simpatizerje, ki v klubu gledajo reprezentanta svojih športnih prizadevanj in svoje želje, da bi se med močnimi rivali afirmirali kot enakopravni ali boljši nasprotniki. Prav nič ne pomaga, če je tehnično znanje za dosego uspeha zadovoljivo in zadostno, če ni moralnih, skupnih vrlin. Kolikokrat se v klubih, ki imajo plačane igralce, sijajne moči, javljajo hudi potresi. Tak klub prav pogosto doživlja — dasi je po posameznih močeh boljši — da izgubi bitko z mnogo slabšim, toda z moralnimi vrlinami dobro oboroženim nasprotnikom. Klubi, pri katerih so igralci plačani, ali napol plačani, so posebno izpostavljeni tej nevarnosti. Prav dobro se še spominjamo Hitrečevega pisma iz časov, ko je še sodeloval pri znanem švicarskem nogometnem klubu, Graschopersih. V tem pismu nam je znameniti igralec tožil, da so v njegovem klubu sicer same prominentne zvezde, uspeh pa ni nikjer pravih, tako da izgubljajo včasih celo z nasprotniki, ki so za dober razred slabši. Tarna nam, da se plačani igralci skoraj ne bore z nobeno voljo, da se le igračkajo in poskušajo apatično, zgolj z leno in domišljavo virtuoznostjo priti do uspeha. Zdi se kot bi jim bilo vseeno, če klub dobi ali izgubi. Manj renomirane »zvezde« gledajo postrani na bolj renomirane, ki imajo večjo plačo. Slabše plačani igralci si mislijo, čemu bi garali toliko kot naši soigralci! Naj se trudijo oni, saj so bolje plačani! Tako se pomalem med plačane igralce vnaša nesloga, ki postaja še hujša, če je v moštvu tudi dvoje ali troje čistih amaterjev, ki nekaj časa prav za prav, še edini vzdržujejo moralno zavest in ohranjajo težišče ter izvor svojega športnega udejstvovanja v ljubezni do kluba. Amaterji pa se ne morejo povsem strinjati z vsem, kar zadeva zahteve, ki jih vodstvo stavlja plačanim. Samo majhna nepazljivost s strani vodstva — in amaterji bodo zamerili; nazadnje, če premislimo, — povsem upravičeno. Nesloga se širi, igralci si začenjajo na tekmah nalašč škodovati. Prepiri v privatnem življenju se prenašajo na igrišče. Sportni igralci nagajajo drug drugemu na ta ali na oni način, n. pr. da si nočejo tudi v popolnoma jasno najkoristnejših pozicijah podajati žog in podobno. Stvar pri klubih, ki imajo obilo prvorrazrednih igralcev, še ni tako katastrofalna, saj si tak klub utegne tudi le zgolj s tehnično premočjo napovezanih posameznikov nabrati zadovoljivo število točk. Drugače pa je pri klubu, ki ima že itak malo res sposobnih igralcev. Tam utegne stvar postati od sile kočljiva in nevarna celo za obstoj kluba. Spomnimo se, da iz raznih kratkih časopisnih notic lahko razberemo, da so neuspehi nekaterih naših jugoslovanskih klubov rezultat obstrukcije in raznih preklarij med posameznimi igralci. Naj novedemo samo primer dveh belgrajskih klubov, BSK-a in Jugoslavije, ki od časa do časa preživljata izredno težavne krize. Toda močni klubi — kakor sta BSK in Jugoslavija — take krize vendarle še na neki način prebolijo Slabše, usodno slabše pa se godi šibkejšim klubom, klubom, ki okrog vrha tabele itak nimajo posebnega opravka, ampak se morajo hudo truditi, če si hočejo zagotoviti obstanek v najmočnejši konkurenci.

No to stvar hočemo opozoriti tudi igralce našega SK Ljubljane. Ne trdimo, da bi v njenih igralskih vrstah ne bilo zaželene sloge, hočemo jih le opoziriti, kako važen faktor je sloga in kako pogubno destruktivna je nesloga med igralci nekega moštva. Igralci se morajo zavedati, da igrajo za isti klub, da morajo za tak klub dosegati uspehe, da se morajo za uspehe boriti, in da bo borba uspešna le, če se bodo borili lepo složno. Vsa osebna nasprotstva se morajo ublažiti, igralci si morajo biti med seboj kakor bratje in dobri prijatelji. V slogi je moč, v neslogi pa je propad. To zlato geslo naj si za vedno zapomnijo vsi igralci in tudi igralci naše Ljubljane!

Za kamniškega mamuta vlada izredno zanimanje

Kamnik, 17. marca.

Zgodovinska najdba pri regulacijskih delih v Nevljah je že vzbudila zanimanje povsod po naši domovini. Iz vseh krajev prihajajo ljudje peš, s kolesi, motorji in avtomobili na kraj, kjer kopljejo delavci z vso pazljivostjo pod vodstvom komisije Narodnega muzeja v Ljubljani, v kateri sta kustos dr. Kos in g. Herfort. Zaradi silne previdnosti pri izkopavanju se bo delo zavleklo zlasti še, ker po mnenju g. dr. Kosa okostje ne leži v svoji prvotni legi Zaradi tega je komisija odločila, da bo kopala še v širšem krogu, da bo omogočeno spraviti skupaj popolno okostje zverine.

Danes so našli na površini 30 m² v razdalji do 2 metrov sprednji nogi, katerih pa še niso dvignili.

Zaradi silnega navala obiskovalcev bo nujno potrebno prostor zastražiti, da ne bodo člani komisije in delavci ovirani pri svojem napornem delu. Zelo verjetno je, da bo naval radovednežev v soboto in nedeljo velik.

3. postni govor v stolnici. Drevi ob sedmih bo 3. postni govor prevzv. gospoda knezoškofa dr. Rožmana. Pred govorom kratek križev pot.

Potrtega srca sporočam vsem prijateljem in znancem, da je po dolgem in težkem trpljenju, spravljen z Bogom, umrl moj ljubi sin

Peter Skaberne

stud. techn.

Predragega rajnkega bomo spremili v soboto, dne 19. marca ob 16 izpred mrliške veže splošne bolnišnice k večnemu počitku na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. marca 1938.

Ing. Viktor Skaberne, načelnik kralj. banske uprave v svojem in v imenu rodbin Skaberne, Hieng, Kristan in Hribar.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometer ko stanje	Temperatura v °C: naj večja	Temperatura v °C: naj manjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost 0—10	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	773·7	18·6	2·6	76	0	0	—	—
Maribor	772·1	19·6	5·0	80	4	0	—	—
Zagreb	770·5	20·0	-2·0	90	0	0	—	—
Belgrad	770·3	19·0	1·0	60	0	SSW₂	—	—
Sarajevo	772·6	18·0	-4·0	90	0	0	—	—
Sušak	768·6	17·0	7·0	40	0	E₁	—	—
Split	769·2	18·0	8·0	50	0	E₃	—	—
Kumbor	768·2	17·0	6·0	70	0	N₂	—	—
Rab	764·5	16·0	9·0	4	0	E₂	—	—

Vremenska napoved: Nobenih bistvenih sprememb. Splošne pripombe o poteku vremena od včeraj do danes: Včeraj zjutraj je bilo nekoliko megleno do 9.30. Do 14.30 je bilo popolnoma jasno, nakar so se pojavili na vzhodu visoki oblaki. Od 17 dalje je oblačnost porasla in je bilo tudi ponoči precej oblačno.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 18. marca: Ciril Jeruz.
Sobota, 19. marca: Sv. Jožef.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec, Rimska cesta 31.

Več službenih mest na ljubljanskem magistratu je razpisanih in zato opozarjamo na razpis v »Službenem listu«, kos 23., ki izide na dan svetega Jožefa V poštev prihajajo interesentje od juristov in inženirjev pa do absolventov srednjih šol, nadalje pa tudi nižje gimnazije in nižje gozdarske šole ter meščanskih in enakovrednih šol, saj je razpisanih 17 službenih mest raznih strok v veliko veselje brezposelnih mladih šolanih ljudi.

Razpis službe zdravnika. Razpisujemo službo vodje internega oddelka banovinske bolnišnice v Murski Soboti. Prosilci morajo imeti pogoje za primarija ali asistenta po § 20. zakona o bolnišnicah. Prošnje naj se vložé pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 30. marca 1938. — Kralj. banska uprava dravske banovine.

Na koncertu Zlatka Balokovića bomo med drugimi deli slišali tudi violinski koncert s spremljevanjem velikega simfoničnega orkestra, ki ga je nalašč za virtuoza Balokoviča napisal največji sodobni ameriški skladatelj John Alden Carpenter. Ta koncert se bo prvič izvajal v Evropi v petek, 18. marca v Zagrebu, drugič pa takoj nato v Ljubljani. Skladatelj Carpenter bo prisostvoval osebno izvedbi svojega dela v Ljubljani, izvedbo pa pripravlja ameriški dirigent Luis Siegel s celotnim orkestrom Ljubljanske Filharmonije. Tako bomo imeli v ponedeljek v Ljubljani znamenit koncertni večer, pri katerem sodelujeta dva rojena Amerikanca, dirigent in skladatelj, izvajalec pa Jugoslovan Zlatko Balokovič, ki se je tudi skoraj popolnoma uveljavil v Ameriki, ki je danes nekako njegovo umetniško torišče.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v torek, 22. marca točno ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani **»Večer v čast našim materam«**, na katerem bodo otroci pod vodstvom gospodične Slavice Vencajzove uprizorili dve igrici »Mala mamica« in »Mamica in zdravnik«. To bo zopet en lep večer v naši prosveti, zato si rezervirajte čimprej vstopnice v pisarni Pax et bonum po 3 in 2 din. Pripeljite otroke s seboj!

Pianist Raoul Koczalski, umetnik po božji volji, ima od največjih glasbenih kritikov najlepše ocene. Povedali smo že, da je najodličnejši interpret Chopinovih del in ravno z izvajanjem Chopina ima povsod največ priznanja. Tako pravi eden izmed kritikov: Na koncertu v Leipzigu smo slišali glas Chopina, oni glas, ki je navdušil milijone poslušalcev in bo očaral še Bog ve koliko milijonov. V dušah navdušenega občinstva je bil slavljen ta večer nesmrtni umetnik Chopin, njegov izvajalec Koczalski pa je bil deležen viharnih aplavzov. Takega umetnika bomo slišali prihodnjo sredo v veliki Filharmonični dvorani.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Petek, 18. marca: **»Rdeče rože«.** Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Sobota, 19 marca: **»Gospoda Glembajevi«.** Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Nedelja, 20. marca: **»Zadrega nad zadrego«.** Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Petek, 18. marca ob 3 popoldne: **»Gorenjski slavček«.** Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 16 do 2 din.
Sobota, 19. marca: **»Grofica Marica«.** Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.
Nedelja, 20. marca: **»Pod to goro zeleno«.** Izven. Znižane cene od 24 din navzdol.

Poceni

prati se pravi:

perilo zaupati izdatnemu Schichtovemu terpentinovem milu. Schichtovo terpentinovo milo se obilno peni tudi če le prav malo namilite perilo in ga tudi tedaj temeljito očisti.

SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO

pere bleščeče belo!

Stari Grki so imeli strogo postavo glede uživanja vina pri bolnikih. Če je kdo pil vino brez zdravnikovega predpisa, ga je zadela smrtna kazen, tudi potem, ko je ozdravel.

Kaj še. Janezek je bil kaznovan. Ko se je že pol ure jokal na vse grlo, je utihnil. - »No, hvala Bogu, si vendar nehal tuliti?« je menila mati. — »Kaj še, samo malo se bom oddahnil.«

Mrliča snedle mačke. V neki hiši v Breslavi v nemški Šleziji so našli okostje 58 let stare Jožefe Haase, ki je že 8. novembra umrla, zadeta od srčne kapi. Ker pa je ženska živela sama zase, je nihče ni pogrešal. Z njo vred so bile v njenem stanovanju zaprte tudi štiri mačke, ki so bile med tem časom brez jedi in pijače. Ker je bila žival lačna, se je lotila trupla svoje rajne gospodarice ter so jo do golih kosti oglodale.

Kdo vodi angleško politiko

London City - samostojna država angleške prestolnice - Denar vlada

Ko je l. 1066 normanski vojvoda Viljem zavzel Anglijo, je že našel ob izlivu reke Temze majhno trgovsko mesto, v katerem so se prerivali ljudje iz najrazličnejših krajev: Anglosaksonci, Lombardi, Grki, Holanci, Judje, Flamci, Skandinavci itd.

Mestece, okrog katerega se je pozneje razvilo sedanje največje mesto na svetu, London, je bilo že takrat važno trgovsko središče, izrednega blagostanja in bogastva. Viljem Osvoboditelj je spoznal njegovo važnost ter mu podelil posebne pravice, ki so ostale do današnjega dne. Jedro sedanjega Londona je namreč še danes samostojna država, s svojim sodiščem, svojo upravo in vojaštvom ter vsemi starimi navadami. Kot denarno središče je že za časa Viljema zalagalo angleške javne zadeve z denarjem. Samo veliki denarniki, trgovci in bankirji imajo besedo v tej čudni »državi sredi mesta«, državi, ki šteje kakih 10.000 ljudi, ki pa čez noč vsi zginejo v toplejše kotičke, kot jih morejo dati hladne številke in mrzlo zlato.

Po več stoletjih se je bogastvo tako nagromadilo, moč raznih trgovskih, tovarniških in obrtniških zadrug in družb tako narasla z raznimi denarnimi uslugami, ki so jih denarniki izkazovali angleškim vladarjem, da so končno **trgovci postali odločujoči činitelji angleške politike**, katerim danes nihče ne more več do živega.

Ob vsakem svetovnem dogodku mora vsak vodilni angleški državnik najprej vprašati: kaj misli o tem City? Oni skrivnostni City, brezosebni pa vsemogočni, ki ima po svojih denarnih zvezah kremplje po vseh delih sveta.

City ne pozna nobenih nespametnih in solzavih čustev in moralnih vrednot. Svojo politiko lahko neprestano menja, kakor bolje kaže za zaslužek; ne pozna nobenih pojmov domoljubja, domovine, vere itd., za katere tisoči navdušeni umirajo; njegova domovina je širni svet, njegova bog — denar.

Kje delajo vojsko

Mogočne družbe Cityja so »kupile« Indijo, še preden so jo zavzele kraljeve čete; s svojim denarjem so preplavile Kanado in prisilile angleškega kralja, da je napovedal vojno Francozom, stroše za vojno so nosile same; prav tako so vzdrževale vojno zoper Napoleona, dokler ga niso uničile.

City je hotel polastiti se zlatih rudnikov v Afriki, zato je izzval nezadovoljstvo in Bursko vojno. — L. 1914 se je City bal nemške moči, zato je z vsemi silami podpiral vojno zoper Nemce. Po nemškem porazu se je zbal, da ne bi z Nemčijo zgubil dobrega trga in svojega zlata pri Nemcih; odtod nenadna naklonjenost nasproti Nemčiji.

Bankirji in finančniki londonskega Cityja odgovarjajo za nepriljubljenost in neuspehe nekdanjega ministra, pokojnega Mac Donalda. Oni skušajo napraviti konec španskim bojem, ker se jim mudi priti zopet do rednega izvoza in trgovanja z rudo ter obrniti vso pažnjo dogodkom na daljnjem Vzhodu. Vneto podpirajo ministra Chamberlaina, ker je iz njihovih vrst, industrijalec, hladen računar, ki v prvi vrsti skrbi za dobro finančno stanje svoje države, brez ozira na zamere, na plemena in razne ideologije.

Edini pravi vladarji na svetu so torej finančniki oziroma njihova sredstva — denar, vse drugo so lutke in gradovi v oblakih za beganje ljudstva.

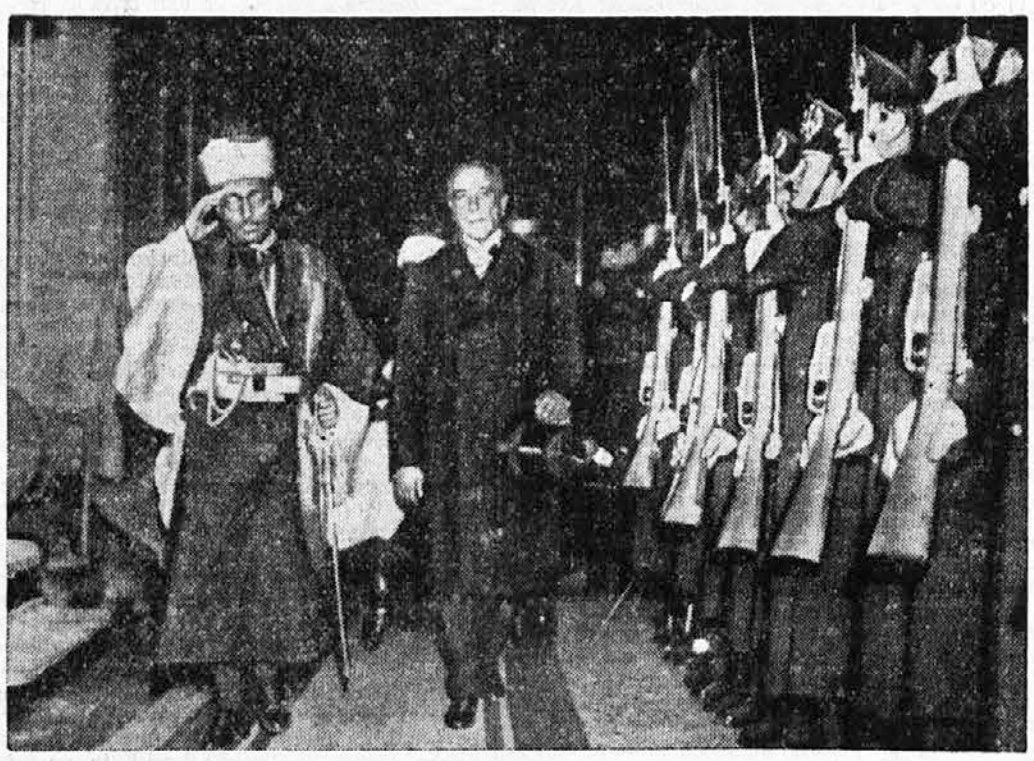

Sin jemenskega kralja (Arabija) **Seiff Ul islam Hussein** je prve dni marca obiskal Rim, kjer so mu priredili veliko vojaško parado.

Jadrnica na tekmah pri Los Angelesu v Ameriki.

Poročni vagon dvanajsterih dijakov

Istočasno so se zaljubili, vsi hkrati zaročili in potem tudi poročili

Prijateljstvo med dijaki je redkokdaj tako veliko, da bi se dalo primerjati s tistim, ki so ga drug do drugega čutili tovariši z neke švedske univerze. Sklenili so, da se tudi po končanih univerzitetnih študijah ne bodo kar tako pozabili, tudi pozneje ne, ko bodo stopili v zakon. Dvanajst jih je bilo, ki jih je prijateljska vez posebno tesno družila. Vseh teh dvanajst visokošolcev se je kakor po naključju istočasno zaljubilo, zaročilo in da ne bi kdo dejal, da se je pozneje le prijateljstvo med njimi ohladilo — tudi poročilo. Bili so si res kot bratje. Tudi se ni nihče nad drugim jezil, če je slučajno njegova izvoljenka bila manj lepa ali manj bogata.

Vsi so bili navdušeni nad predlogom, da si najamejo poseben železniški voz in se skupaj odpeljejo na poročno potovanje. Vagon so ves okrasili s cvetjem znotraj in zunaj ter ga tudi opremili tako, da se je vseh 24 oseb v njem moglo počutiti kar najbolj domače. In z ekspresnim vlakom se zdaj nameravajo odpeljati nekam na jug, v pomlad. Ni pa še znano, če se bodo tudi vsi istočasno vrnili. Verjetno je, da se bo komu, ki čuti malo več pod palcem, le nekoliko manj mudilo nazaj in se bo prijateljstvo ob tej razliki v premoženju le nekoliko ohladilo. Saj se tako navadno dogaja. Tako veliki prijatelji so prej morda postali prav zaradi tega, ker so bili pred poroko vsi bolj revni. Med revnimi pa je največkrat največ prijateljstva. No, pa naj bo to prijateljstvo za večno trdno, ali pa takšno, ki ga količkaj velika dota utegne ohladiti, o tem je težko kaj reči. Na vsak način pa je bilo teh dvanajst dijakov res originalnih, da jim je padla takšna misel v glavo. Ni bilo kar tako lahko istočasno se zaljubiti, istočasno zaročiti in istočasno se poročiti. In vsak dan tudi ni na železniški progi tako okrašenega vagona štiri in dvajsetih srečnih novoporočencev.

„Ženske niso iznajdljive"

Angleški znanstveni urad, ki podeljuje osebne pravice za razne iznajdbe, je samo lani izdal 35.867 takih pravic (patentov); med vsemi temi tisoči iznajditeljev je bilo samo 374 žensk. Iznajdbe so skoraj z vseh mogočih polj. Največ je takih, ki se nanašajo na orožje in številne druge pripomočke.

Praznoverje v negotovosti

Mogočni lastnik ameriškega časopisja, Hearst, je bil vedno prepričan, da prinaša srečo vsakemu, komur se le približa. Zadnjič pa je to njegovo prepričanje dobilo resen udarec. K njemu se je namreč pripeljala z letalom plemenita Angležinja, družinska znanka, lady Plunket in se pri nesrečnem pristajanju letala ubila na samem Hearstovem letališču. — Tudi ona je bila zelo praznoverna. Neprestano je nosila pri sebi noht indijskega brahmana. Noht je bil vdelan v majhen obesek, ki ga je nosila okoli vratu. Ko pa se je vozila z ladjo v Ameriko, na obisk k Hearstu, je noht zgubila. Vse povsodi so ga iskali na ladji, toda zaman. Noht je noht in ga je težko najti, četudi je brahmanov. Brez tega nohta živeti je pomenilo hudo nesrečo. In res jo je takoj zadela nesreča. Njej se je torej praznoverje uresničilo. Hearstu pa vsaj, kar se njega tiče, zelo omajalo.

Najlepše darilo je »Poročnik indijske brigade«!

Milijonar - potepuh

zaradi brezsrčnosti matere

Na neki cesti v Franciji sta dva orožnika ustavila potepuha, neobritega, oblečenega v oguljeno obleko in ga vprašala za papirje. Bili so v redu. Kaj pa denar? Tega pa ni imel, razen dveh ničvrednih novcev iz predvojnega časa. Orožnika sta vzela potepuha v svojo sredo in ga gnala na sodnijo. »Če pa vam pravim, da sem milijonar!« se je branil potepuh. »Boš že na preiskavi povedal, kaj si!« sta mu neprijazno odgovorila spremljevalca.

»Torej, kaj je z vami?« — »Vse moje nesreče je kriv milijon. Prej sem lahko živel doma, se kolikor toliko razumel z očimom. Ko pa je moja mati v loteriji zadela milijon, sem jaz vse zgubil. Začeli so me odrivati; očim se je bal, da ne bi jaz podedoval milijona in me je spodil. Sedaj sem iskal dela, pa so me prijeli in zaprli. Saj nisem nič naredil. Prosim vas, pojdite k moji materi ter ji recite na samem, naj me spravi iz ječe!«

Pri materi. »Kaj, zaradi mojega sina ste prišli? Kaj pa je naredil? Če je v ječi, naj kar tam ostane, nimam z njim kaj početi doma!« — »Saj ste milijonarka in njegova mati!«

»Kaj? Nesrečnež vam je povedal, da sem milijonarka? No, naj bo! Njegova mati tudi, ampak kaj me briga; saj ga moj mož noče priznati za sina. Torej nimam z njim nič opraviti. Sicer je pa že vse urejeno v oporoki. — Če se danes poteplje okoli, je sam kriv, ker ni bil doma zadovoljen. Imela sem ga namesto vrtnarja in mu plačevala 20 sujev (1 frank) na teden. Ker se mu je zdelo premalo, sem mu mesto odpovedala in ga zapisala na občini med brezposelne zaradi podpore. Županu se je to neumno zdelo, zato sem rekla sinu, naj gre v kako drugo občino, kjer ga ne poznajo. No, in na poti se je ta tepec pustil prijeti orožnikom. — Kadar bo prišel zopet sem, ga bom privezala kot psa, da ne bo zopet počenjal neumnosti!«

Programi Radio Ljubljana

Petek 18. marca: 11 Šolska ura: Na pariški razstavi — dialog (g. Mirko Demšar) — 12 Odmevi iz naših krajev (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Za zabavo! (Igra Radijski orkester) — 14 Napovedi — 18 Razstava likovne umetnosti ženske Male zveze (ga. Julijana Rajman) — 18.20 Ruske pesmi (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Ljudska univerza pri šoli ljudskega zdravja v Zagrebu (dr. Drago Hloupek, Zagreb) — 19.50 Deset minut za planince — 20 Veseli operetni zvoki (Radijski orkester) — 21 Plošče — 21.10 Komorni trio (gdč. Ornik Franeka, ga. Folger Lobejeva, gdč. Silva Hrašovec) — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Pri tekmi v oboroževanju tudi Danska noče zaostati za drugimi evropskimi državami. Slika kaže novo dansko podmornico, ki so jo pravkar spustili v morje.

ROBERT LORD 37

POD ČRNO KRINKO

A kljub temu se je vselej, kadar koli je pogledal na telefon, zbal, da ne bi zvonec prav zdaj pozvonil, da ga ne bi poklical Cliff in mu spet kaj sporočil. Franku je bilo dobro znano, da se pripravlja Črna legija spet na nekaj večjega, bil pa je prepričan, da ga nocoj ne bodo še zmotili...

V miru so povečerjali. Ruth je hitela s pospravljanjem po kuhinji. Čakala sta samo še Eda in Betty, da bi šli skupaj v

*

Novico o Frankovem imenovanju za nadzornika sta prinesla domov tudi Ed in Mike Grogan. Najprej je bilo precej presenečenja, nato pa veselja, kajti tudi Groganova gospa in Betty sta imeli radi Franka in Rutho. Zato ste se z njima tudi ti dve prav prisrčno razveselili novice.

»Gotovo bi bila bolj vesela, če bi bil ti, Ed, postal nadzornik mesto Franka,« je dejala za šalo gospa Groganova.

»Tudi za to je še čas. Jaz sem mlajši.«

»Kaj se ti vmešavaš v te stvari, rajši se brigaj za kuhinjo,« se je razjezil nad to pripombo stari Mike. »Poglej, ta juha ni prav za nič in mesa so tudi same žile... Zdi se mi, da bi bilo tebi treba nadzornika...«

»Oprostite, veleučeni gospod Grogan, to večerjo je skuhala vaša edinka...« se je branila žena.

»Vi se jezite, Mike, a moja juha je odlična. In meso je tudi mehko kot maslo...« je hvalil kosilo Ed, samo da bi spravil Betty v dobro voljo.

»Nikar si preveč ne prizadevaj, Ed, saj vidim kako ti čeljusti poskakujejo, ko grizeš to ‚mehko meso'...«

»Toda, jaz nism kriva, da je meso trdo,« se je upirala Betty in gledala Eda, ki bi bil jedel še tako trdo meso, le da ne bi kdo kaj zabavljal nad Betty.

»Pa kaj misliš, da smo ženske samo za kuhinjo?... E, dragi moj, ti časi so proč.«

Stara Groganova se ni pustila kar tako ugnati. Takoj je začela razgovor o odnosih med možem in ženo in o njuni enakopravnosti.

»To je Amerika, golobček moj, Amerika, kjer vlada svoboda...«

»Ti stara, govoriš, kakor da bi bila predsednica Ku-Klux-Klana!« se je pošalil Mike.

»Kakor govorim, pa govorim. Priznati moraš, da imam več možgan kot pa ti...«

»Priznavam, priznavam... Hitim s priznavanjem zaradi tega, ker me igralci že čakajo.«

»To kontro si dobil, pa jo nesi tja v tisto oštarijo...«

»Že priznavam. Saj priznavam, daj hitro drugo jed!«

Ko je Groganova prinesla na mizo drugo jed, so se spet začeli razgovarjati o Franku.

»Prav za prav pa je malo nerodno, da je Frank ravno zdaj postal nadzornik, ko se je zgodila ta stvar z Dombrowskim,« je začela Betty.

»Saj Frank vendar ni kriv,« se je zavzel Ed.

»Nisem trdila, da je on kriv... Vendar pa je nekaj nejasnega pri vsej tej zadevi...«

»Pa menda ne misliš...«

»Nič ne mislim...«

»A zakaj niso postavili tebe za nadzornika,« je naskočila Groganova moža.

»Le potrpi malo, takoj za Frankom pridem jaz na vrsto. Vidiš, dušica, lepega dne bo izginil tudi Frank, njegova hiša bo zgorela in Frank, Ruth in Buddy se ne bodo več vrnili... Tedaj bom jaz postal nadzornik... Ha... ha...«

»Ali se ti meša, kako pa vendar govoriš?«

Betty je nenadoma vstala in šla v svojo sobo...

Večerja je bila pri kraju... Ed in Groganova dva so se spogledali, kakor da se niso prav razumeli. Mike je namignil Edu, naj gre za njo in pogleda, kaj ji je.

Ed je odšel za Betty v sobo. Stala je pri oknu in jokala.

»Betty, draga moja Betty, kaj ti je... Ne razumem te... Čemu jokaš?«

»Saj še sama ne vem... Tako se... bojim,« je jecljala Betty.

»Bodi no pametna, Betty... Povej, kaj ti je?«...

»Očka je govoril v šali... Meni pa je kljub temu postalo tako čudno...«

»Ali si občutljiva, Betty! Mar zdaj še šale več ne razumeš?«

»Ed, nekaj ti bom povedala... Pa naj ostane med nama. Obljubi mi, da ne boš nikomur pravil o tem.«

»Obljubljal, Betty.

»Ed! Bojim se za Rutho in Franka!... Prosim te lepo, pazi malo, kaj se dogaja tu. Zdi se mi, da nekaj le ni v redu!«

Ed je postal resen. Že prejšnje čase je opazil na Betty lastnost, da je kako stvar čudovito hitro zaznavala in jo uganila že vnaprej...

»Prav, Betty... Brigal se bom za Rutho in Franka. Tudi meni se zdi vse nekam sumljivo. A kaj toliko skrbiš zanju...?«

»Ed!... Tudi zate se bojim... Zate!«

Betty je krepko objela Eda, kakor bi ga hotela obvarovati pred nevarnostjo...

»Daj no, draga moja, pomiri se!... Bom že jaz pazil nate in nase. Le zanesi se name. No, pomiri se vendar... Pojdiva zdaj iskat Rutho in Franka, da gremo v mesto. Obljubil sem jima, da bomo po večerji skupaj šli malo slavit...«

»Takoj, Ed. Pojdi dol in povej očetu in materi, da bom brž nared. Takoj bova lahko šla.«

Ed je odšel spet nazaj in poskušal pomiriti stara dva Groganova. Dejal jima je, da ni nič hudega in da se Betty samo napravlja za v mesto.

Kmalu je prišla iz sobe tudi Betty. Hitro se je bila pomirila. Prav nič se ji ni poznalo na obrazu, da je bila malo prej še tako razburjena in zaskrbljena. Zadovoljno se je smenljala.

Poslovila sta se od staršev in šla čez dvorišče k Taylorjevim.

XI.

Kako je strahoval Ku-Klux-Klan...

Nenavadno in čudno se je zdelo Cliffu, da ga je ravnatelj spet klical k sebi. Pisal se je ta ravnatelj Jery Mendor. Nekam precej se je zanimal za Cliffa.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 25 Din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček.